

Løturnar í miðbýnum eru kjarnin í ólavssøkuni

Hugleiðingar í sambandi við løturnar á Vaglinum, tá ólavssøkan varð sett, og tá kórangur og skrudgongan vór u undir tinghúsinum fyrrapartin ólavssøkdag

JÓANNES HANSEN
AKI HERMANSEN

Vit eiga eitt gott land, sum vit eiga at vera errin av. Vit hava góð føroysk lívsvirði, sum vit eiga at halda fast um, og vit eiga ein fagra ungdóm, sum vit kunnu gleðast um. Hetta var nakað av av tí, Jørleif Kúrberg hevði á lofti, tá hann ólavssøkuafnan setti ólavssøkuna. Tinghúsvøllurin var stúgvur við ítróttarfolki, Havnar Hornorkestur setti dám á, og rættuliga fitt av folki hevði troðkað seg saman á Vaglinum og aðrastaðni í miðbýnum.

Jørleif Kúrberg var sum heild ógvuliga positivur, og hann var ógvuliga errin og hugtakin av kappdróttarfolkinum, sum hann helt leggja so nógv fyr í venjing, at hann ikki ivast í, at um róðrarfólkini høvdu bjóað av í altjóða kapping, so høvdu tey á ongan hátt gjørt sær fyr skommum.

Altjóða kappdróttur

Hugsanin um altjóða róðrarluttøku er áhugaverd. Í olympisku leikunum siggja vit, at talan er um heilt annað slag av bátum og róðrarteknikki, enn brúkt verður í føroyskum kappdróttur.

Vit kunnu ikki rokna við, at føroyska kappdróttarmentanin fer at breiða seg til aðrar partar av heiminum og til olympisku leikurnar – vit eru ivaleyst nøgd, um tað eydnast at verðveita kappdróttur heima á landi á tí stóðin, hann er á – men tað hevði verið áhugavert og stór avbjóðing fyr róðrarfólkini, um tey hildu seg framat í altjóða kappingum og harvið fingi vist hvør megi og máttur er í hjá teimum, sum frá flaggdegnum av og fram til á ólavssøku ella í eitt gott fjórðingsbrúka so nógv tíð uppá venjing, sum neyvan nakar annar ger í Føroyum.

Toppurin ikki tyngdur av rúsdrekka

Eingin lóta á ólavssøkuni er sum hon, tá skrudgongan kemur úr kirkjuni og niðan undir tinghúsið.

Tað er sannur hátíðardámur yvir lótni, sum kennist meiri verdug enn so nógv annað. Tað er so mikið tíðliga á degnum, at rúsdandi lögurin hevur ikki fingið tak á, og tí er mannarmøgvan ikki á sama hátt sum út á kvöldið merkt av fullum fólki og serliga fullum ungfolki, ja tú sært so blaðung, ið eru ávirkað, at tú undrast stórliga á, hvussu tað ber til

hjá teimum at fáa fatur á rúsdandi lógi.

At ólavssøkan skal vera so tyngd av rúsdandi fólki er ikki serliga heppið. Fyrrverandi formaðurin í Ferðaráðnum, Magni Arge, visti fyrri nokrum árum síðani á, at ólavssøkan á ein serligan hátt er okkara vindeyga úteftir. Hann helt ikki, at rúsdrekkaamisnýtslan millum serliga tey yngri var heppið, og tað eru tað ivaleyst framvegis mong, sum taka undir við honum í.

Men fyrrapartin ólavssøkdag er altíð sannur hátíðardámur yvir miðbýnum í høvudsstaðnum. Soleiðis var eisini hesa ferð, og helst vóru tey fleiri, sum kendu tað, lögtingsformaðurin Jógvan Ingvar Olsen, nevndi í blaðnum leygar-dagin, tá hann helt, at tað mundi vera fleiri enn hann, sum vóru kenduliga ávirkað, tá tey komu á Vaglið og hoyrdu kórsangin.

Kórið var aftur í ár stórt, og saman við kórleiðarunum báðum, Paula í Sandágerði og Bjarna Restorff, eydnaðist tað teimum at seta dæmin á, sumroknað verður við.

Aðrar tíðir

Fyrr í tíðini – og í hesum sambandi er fyr í tíðini bara fyr einum trimum árum síðani – plagdu tey at siga, at tann, sum stjórnaði á tinghúsvøllinum, slerdi fyrsta taktslagið, tá hann sá fjarðarnar í høgum hjá ríkisumboðnum. Tá Mogens Wahl og Leif Groth vóru

hægstu donsku embætismenninir í Føroyum, var hetta ikki torført, tí teir vóru stórir av vøkstri, og tí síst fjarðarnir, væl áðrenn skrudgongan kom á Vaglið!

Bent Klinte var ríkisumboðið, sum legði av at brúka eyðkenda búnan. Hann helt, at tíðin var farin frá slíkum slagi av mondering.

Ivaleyst brúka sangarnir okkurt annað ítíð nú, men hesaferð var tað ikki nógv gott. Lögtingsformaðurin, lögmaður og hini, sum gingu í fremra enda í skrudgonguni, vóru farin um Vaglið, áðrenn nakað hoyrdist til kórsang, og tað var ikki, sum tað plagar at vera. Sangtilfarið var nógv og gott, og tí var eingin orsök at goyma tað.

Eiga at kenna sína ábyrgd

Summi, sum eru á Vaglinum ólavssøkumorgun, eru har fyr í tosa við fólk. Onnur eru har fyr í lutta eftir sanginum, og uppfatur onnur eru har fyr í siggja skrudgonguna. Tey flestu eru har, tí teimum dámar at tosa við fólk, at hoyra sangin og at siggja skrudgonguna.

Sum undanfarin ár fór skrudgongan á pallin undir tinghúsinum. Hetta er ein góð skipan, sum er fingin í lag, eftir at broytingar eru gjørdar á tinghúsvøllinum. Tá skrudgongan steðgaði á Tinghúsvægnum var tað líksum, at hon bara datt burtur.

At luttakararnir í skrud-

gonguni siggja glaðir út, tosa saman og hava hug at skemta er uppá sitt pláss. Tað minnir ikki síst um lótna, tá olympisku leikurnir verða settir. Tað er hátíðarligt, men tað er ikki stívt og tungt. Luttakararnir eru glaðir og lættir.

Men luttakararnir eiga at taka sín leiklut í álvara. Tey, sum trúfást standa og lurta og hyggja at, meta álvaran hjá teimum, sum eru í skrudgonguni, eftir, hvussu væl tey standa við.

Tað er í lagi, at onkur fer inn í tinghúsið eftir kotinum ella møtlinum, tí tað gjørdist kaldari at standa, enn tey høvdu roknað við, men tað er ikki í lagi, tá onkur teirra, sum eru almenn umboð og

sum hesa lótna standa frammanfyri einum fimtingi av føroya fólki, renna inn og út úr tinghúsinum sum um talan var um samgongusamráðingar ella ein vanligan tingdag.

Sum streymur í á

Manningin í skrudgonguni minnir okkum aftur og aftur á orðini hjá Friðriki Petersen, at tíðin rennur sum streymur í á.

Fyri miðaldrandi og tey, sum eru komin longur á lívsleiðini enn tað, tykist tað so stutt síðani, at tað vóru menn, sum nú liggja undir grønu torvu, ið myndaðu skrudgonguna. Her verður t.d. hugsað um Hákun Djurhuus, Petur Mohr Dam,

Jákup Fr. Øregaard, Erlend Patursson, Kjartan Mohr, Johan Poulsen, Hans Iversen og aðrar markantar politikarar í tíðini undir heimastyrnum.

Hóast teir neyvan kenna aldurnir tyngja, og teir framvegis eru í bestu árum, so eru Finnbogi Isakson og Óli Breckmann so mikið gamlir í garði, at teir ólavssøkdag vóru millum teir fremstu lögtingsmennin. Hetta sigur okkum eisini, at hesir báðir vóru ungir, tá teir vóru valdir fyrstu ferð. Finnbogi var bara 23, tá hann varð valdur í 1966, og Óli Breckmann var 26, tá hann varð valdur í 1974.

Nýtt ættarlið

A prestasiðuni er eisini stór útskipting farin fram. Tíkið plagar at vera til krígsættarliðið í kjóla og hvítum kraga. Hetta sipar til teir, sum fóru niður eftir at kríggj var liðugt, og sum komu aftur til Føroya at vera prestar fyrrapartin av fimtiárunum. Flestu teirra hava nú lagt frá sær fyrri aldur, og bæði tað næsta og triðja ættarliðið hevur tíkið við.

Teir sóu væl nøgdir út við skrudgonguna hesa ferð, og tað mundi vera hugaligt bæði hjá teimum og øllum øðrum í miðbýnum at siggja, hvussu hjartaliga bispur heilsaði lögtingsformanninum, tá teir skiltust. Tað var stórum munur á, sammett við í fjór. Og stendur tað til lögtingsformannin, so verður skrudgongan nú lögð í fastar karmar. Tað segði hann í hvussu so er við Sosialin undan ólavssøku.

